פרייז 15 גראשען XIV-טער יאָהרגאַנג „Należytość pocztowa uiszczona gotówką" „Radomer-Kielcer Leben" 14 (659) היינט 6 זייטען

Radom, dnia 1 Kwietnia 1937 r.

ראַדאָם, פרייטאָג כ. ניסן תרצ"ז

טעלעפאָן פון רעדאַקציע 15 - 18

ראַדאָמער-קעלצער לעבן

פּאַראַווע פאַרבערײַ
און כעמישע פּראַלניע
A.
HEMPEL
פאַבריק און צענטראַלע אַלטע שטאָדט 7
פיליעס:
זשעראָמסקי 1
זשעראָמסקי 21
זשעראָמסקי 59
טראַוגוטטא 11
קעלנער צו וואַשען צו 15 גר.

צו דער פערלאָבונג פון פרל.
דאָרקאַ רוטמאַן מיט ה' נחום טענענבוים
ווינש איך אַ הערצליכען מזל טוב
און אַ גליקליכע צוקונפט.
יחיאל פרידמאַן.

עס איז נישט קיין סוד,
אַז דעם גרעסטען רעקאָרד שלאָגט נאָר
די פירמע רעכטמאַן רוויינסקא 25
וועלכע איז פערזעהן מיט אַ גרויסען און רייכען אויסוואהל פון
זומער-סחורה ווי אויף אַנצעגער און זומער מאַנטלען
די שענסטע, אָריגינעלסטע און מאָדערנסטע
מוסטערען פאַר מעסיגע און צוגענגליכע
פּרייזען בעקומט איהר נאָר בײַ דער פירמע
רעכטמאַן רוויינסקא 25
קומט און איבערצייגט אייך!

שבת - צו - נאַכט'ס דעם 3/IV ה. י.
קומט פאַר
אין די זאַהלען פון פשיביטניעווסקי'ס צוקערניע
אַ דאַנסינג
די גאַנצע הכנסה איז בעשטימט
לטובת דעם קינדער-אַנשטאַלט „חינוך ילדים"

בעקאַנטמאַכונג.
די פערוואַלטונג פון דער „שול-קולט" - שולע
מאַכט בעקאַנט, אַז עס ווערען אָנגענומען נײַע שילער, כדי
ביז צום ענדע פון שול-יאָהר ווי געהעריג זיי צוגרייטען צו די
ענטשפּרעכענדע קלאַסען.
בעמערקונג: די נײַע שילער בעצאָהלען נישט פאַר די וואַקאַציע-מאָנאַטען.
איינשרייבונגען קומען פאַר פון 4 טען קוויעטשען אין דער שול-קאַנצע-
לאַריע זשעראָמסקי 27.
שול - קולט - שולע גלייכצייטיג ווערט געזוכט אַלס אינקאַסענט אין דער
אַ יונגעל, וואָס קען לייענען און שרייבען פאַר אַ געהאַלט פון 25 זל. מאָנאַטליך.

SKŁAD SUKNA
E. GUTSZTAT
Radom, Żeromskiego 18.
poleca do sezonu wiosenno-letniego
wykwintne kamgarny
pierwszorzędnych fabryk bielskich
oraz wełny i jedwabie.

Szanownej Koleżance Geni Frydmanówne
z intencji zaślubin z p. Aronem Burdem
na Jej nowej drodze życia
najserdeczniejsze życzenia
składa Beniamin.

Jedynie IDEAL JAWA
z DZWONKIEM
jest prawdziwą opatentowaną domieszką
do kawy z aromatem czekoladowym.

ווילט איהר האָבען קלאָרע, זויבערע וועש, נײַע גאַרדעראָבעס, שניי-ווײַסע פאָרהאַנגען,
גיעט נאָר צו וואַשען און פאַרבען אין דער בעקאַנטער
כעמישער פאַרבערײַ און פּראַלניע פון דער ערשטקלאַסיגער פירמע

A. HEMPEL

Centrala Stare Miasto 7 telefon 19 - 70
Filje Zeromskego 1
Zeromskiego 21
Zeromskego 59
Traugutta 11

ווער ס'האָט זיך ניט איבערצייגט זאָל פּרובען און וועט זיין ענטציקט
פון דער שענער, עסטעטישער און פאַכמענישער אַרבייט.
ביליגע פרייזען! פּינקטליכע אויספיהרונג
סאָלידע בעהאַנדלונג קומט און איבערצייגט אייך
צענטראַלע: אַלטע שטאָדט 7 אָפיצ. טעל. 70 - 19
פיליעס: זשעראַמסקי 1, טראַוגוטטא 11
זשעראַמסקי 21, זשעראַמסקי 59

מ. דעז. — א „מעשה רע" ויש מפורשים א „גניבה'לע".

די גמינע האט געמאכט א חוץ די שהחיינו של פסח נאך א שהחיינו שמנהג במקומנו גרמתה. צום ערשטען מאהל (אזוי שיינט מיר) האט מען דערהערט א בת קול שבגמינע שלנו איז געשעהן א „מעשה רע" ויש מפורשים א „גניבה'לע" און דערזעהן האט דאס (דורך א לעכעל פון א נאדעל) איין פרנס שחוה ברוח הנביאות פון שמואל הנביא נאך וועלכען ער הייסט, אז די גמינע וועט האבען אויף יו"ט אלע איהרע הצטרכות'ן חייל כלם מקבלים עליהם עול. ר' מאטל אייזמאן און ר' משה קלעפפיש וועלען צוזיפקליבען אוואנס - וועקסלען אויף מתן בסתר, אלע מיטגלידער אויסער אים אליין, וועלען דערווייל נישט האלטען פון משלי'ס עצה: אם ערבת לרעך תקעת לזר כפך און וועלען דאך געבען חתימות אין די בענק — ר' יונה גאלדבערג וועט דאס געלד ברענגען און פאר איהם איז איין דאגה געבליבען, אז יו"ט זאל זיין דער מכלכל פון די זעלנער און פון בית־אסורים זיין שכן חייסמאן און נישט משה וואודקע — אפילו יוען ער איז בי־ליגער, גיט בעסער צו עסען און איז א א לייכטערער מלוה. לילה לא ישכב, יומם לא ינוח און גע'טענה'ט צו דער פערוואלטונג: כל מעשיכם פאר דער פסח־אקציע איז הבל, „מיין פראטעקציע — זה העיקר, ווארום ווען נישט, וואס האב איך צוטוהן אין דער פערוואלטונג.

ויהי ככלות הענין — משה וואודקעס אפערטע איז אנגענומען געווארען און דעם פראטעזשירטען ווייסמאן האט מען געזאגט לך לך —- ויזעק הנביא זעקה גדולה, אזוי, אז ר' יונה מהר הזהב האט געזעהן, אז הים הולך וסער, רצה לברוח תרשישה. היות אבער ווי ר' יונה איז עוסק אין די אלו דברים שאין להם שיעור, ווי דהיינו השכמת במקוה ולוית המת, האט ער נאך געזוכט דעם הבאת שלום בין אדם לחברו און געזאגט צו דעם אויפגעברויזטען פרנס: אתה שמע לי, החרש אאלפך חכמה. למען שמך הגדול ושלומך הטוב האסטו נאר איין עצה צו זאגען צו וואודקע, אז ביי שנים אוחזין בטלית, אפילו אחר הדבר איז שייך צו זאגען כיון דתפיס ביה ונתן לרעהו 200 זהובים דכמאן דפסיק דער בעל דבר אליין, ווייל די גמינע ידעה מצד היותר טוב, אז די קאנקו־רענטען האבען פלאנירט א גאנצע וואך פריהער אנ'אחדות אויף דער באזיס.

ווי עס ווייזט זיך אויס איז איש מזי־מות ירשיע ומדבר תהפכות און עס איז ארויסגעוואקסען א פילא בקופא דמחטא (א העלפאנד אין א לאך פון א נאדעל) פון וועלכען ס'איז סוף כל סוף געווא־רען א נציב מלח.

אחרי דברים האלה האט די גמינע גענומען א גליון גדול וכתוב עליו את דברי הימים האלה און אבגעשיקט אין דער סטאראסטווע. דערוייל קענען זיך די שונאי־גמינע וינשען בעסערע בשו־רות טוב ת.

קאנקורענץ=קאמף ארום דער כשר'ער פסח=קיך פון דער גמינע.

דער עניו האט אזש אנגעשפארט אויף א „שאלת=תשובה" אין דער סטאראסטווא.

ארום דער קיך פאר די יודישע זעל־נער און יודישע ארעסטאנטען אויף פסח איז אנגעגאנגען א פערביטערטער קאנ־קורענץ קאמף צווישען די צוויי רעפלעק־טאנטען משה וואודקע און אברהם ווייסמאן. ביידע האבען אריינגעטראגען אפערטען אין דער גמינע, אויפגעבענדיג פערשי־דענע פרייזען. די גמינע, פערשטעהט זיך, האט זיך אבגעשטעלט דארט, וואו עס איז ביליגער, אבער דערביי האט זי נישט געוואלט, אז דאס ביליג זאל זיין טייער. קלארער געזאגט, די גמינע האט פערלאנגט אי ביליג, אי גוטע און זצ־טינע מאכלים. און דא איז געקומען אין בעטראכט די אפערטע פון ה' וואודקע, וועלכע האט ענטשפראכען די בעדינגונגען פון דער גמינע. ה' ווייסמאן האט שוין געוואלט נאכקומען די זעלבע פרייזען וואס ה' וואודקע, יעדאך איז זיין אפערטע אבגעפאלען צוליב'ן שוין דער־מאנטען טעם פון בעסערען קוואליטעט פון די יום־טוב מאכלים, ווי אויך די בעקוועמערע צאהלונג'ס־בעדינגונגען.

צווישען ביידע קאנקורענטען איז נולד געווארען א פלאן פון אבטרעט־געלד. דערין האבען זיך אויך אריינגעמישט נאך אנדערע מענשען, שלום מאכער וועלכע האבען אויסגעפונען א פשרה אין דעם זין, אז איינער זאל אבטרעטען דעם צווייטען דעם „פאדריאד" פאר 200 זל. די דאזיגע קאנצעפציע האט זיך נישט געלאזט רעאליזירען און סהאט זיך פערענדיגט דערמיט, וואס ה' וואוד־קע איז געבליבען ביי דער בעשטעלונג

דער דאזער ה' שמואל ח"ים בערקא־וויטש איז געווען אין אפאזיציע צו וואודקעס אפערטע און געשטיצט ווייס־מאנען, איינגעפונענדיג, אז דעם לעצ־טענס שאנסען ברויכען בעריקזיכטיקט ווערען. ס'איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז ה' בערקאוויטש האט געמאכט אבהענ־גיג זיין מאנדאט אין זיין פאדערונג איבערצוגעבען די ליפערונג דעם ה' ווייסמאן.

עס איז געקומען חוץ רעם צו נאך א קאנפליקט. ווייסמאן האט געדראהט די גמינע, אז ער וועט מעלדען וועגען דעם דער סטאראסטווא און אויך איינקלאגען דער גמינע צום פראקוראר דערפאר, וואס זי האט איהם געוואלט אונטערקוי־פען, ער זאל אבטרעטען פון פאדריאד. בעזונדערס האט ווייסמאן פארגעווארפען דעם גמינע־סעקרעטאר ה' בלומאן, אז ער האט צוגענומען פשיטיקער געלד 300 זל.

פון דער גאנצער מעשה, ווי אזוי די צוויי קאנקורענטען האבען צווישען זיך געהאנדעלט מחוץ פון דער גמינע און אויך וועגען די רודפי־שלום, וואס האבען געפירט די פשרה־פערטראקטאציעס מכח אבטרעט געלד אין הויער פון דער מינע, האט ערשט שפעטער ערפאהרען דער פרעזעס דצן, וועלכער האט שארף געגען דעם פראטעסטירט. ער האט ער־קלערט, אז ווען עס געשיהט, אז איין קאנקורענט קויפט אב ביים צווייטען דעם „פאדראד" פאר א געוויסע געלד־ענטשעדיגונג, וואלט ער קיין איי־נעם פון זיי ניט געוועזן אנפערטרויט די פסח קיך, וועלכע געהערט צו דער גמי־נע און זי אליין איז בערופען דאס צו ערלעדיגן. אהן וועלכער ס'איז זייטיגע איינמישונג און פערמיטלעריי. ה' דען האט דאן אויסגע'מוסר'ט יוייסמאנען ער זאל זיך רעכענען מיט די יוערטער און ניט חארפען קיין בלבולים אויף דער גמי־נע, וועלכע הויבט פון גארנישט אן צו וויסען.

ה' בלומאן ווידער פון זיין זייט האט בדעה איינצוקלאגען דעם ה' ווייכמאן אין געריכט פאר חארפען אויף איהם א גרונדלאזע בעשולדיגונג, מחמת אין די פשיטיקער אקציעס האט ער קיין שום שייכות נישט געהאט און ער האט זיך בכלל נישט געמישט אין די זיינער צייט דורכגעפיהרטע פשיטיקער זאמלונגען.

אזוי ווי די גמינע איז געווארען גע־דראהט פון ה' ווייכמאן, אז ער וועט מעלדען אין דער סטאראסטווא און זא־גאר זיך ווענדען צו דער פראקוראטור מיט אג'אנקלאגע, אז זי האט איהם גע־וואלט אונטערקויפען, האט די גמינע איבערגעשיקט א שריפטליכע ערקלערונג וועגען דער גאנצער געשיכטע אין דער סטאראסטווא.

דער ענדעקישער „מליץ יושר" קען נעבעך נישט פערליידען קיין עוולות.

ער קען אפילו בעשטיין, אז ס'זאל טייערער ווערען וואסער פאר דער גאנצער שטאדט — ווען עס וואלט זיך געהאנדעלט וועגען יודען וואלט ער מסתמא אנדערש גע'דבר'ט.

א גאנצע רייהע גאסען אויף די פע־ריפעריעס פון שטאדט זענען אין די יאהרען 1935—36 בערייכערט געווארען מיט וואסער־לייטונג און קאנאליזאציע־איינריכטונגען. די קאסטען פון די סא־ניטארע איינארדנונגען אויף די דער־מאנטע גאסען בעטרעפען בערך א האל־בען מיליאן זלאטעס. די שטאדט־פער־וואלטונג האט אויפ'ן יסוד פון געזעץ וועגען צייטווייליגען רעגולירען די קא־מונאלע פינאנסען, פארגעשטעלט דעם שטאדט־ראט א פראיעקט צו בעשטימען א ספעציעלען אבצאהל פון די יעניגע הויז־בעזיצער, וועמען די קאנאליזאציע און וואסער לייטונג־איגוועסטיציעס ברענ־גען נוצען און בעקוועמליכקייטען אין פאלגענדע הינזיכטען: 1) וואס דערמיט ווערט געהויבען דער רעאלער ווערטה פון זייערע אביעקטען דורך ערמעגליכען איינצופיהרען דארט געזונד וואסער און אויך איינצושפארען אויסגאבען ביים ארויספיהרען די אומריינקייטען 2) פער־זיכערונג פאר פייער, ווייל ס'איז דא באלד אויפ'ן ארט וואסער און אזוי ארום קענען יענע בעלי־בתים פערקלענערען די סטאוקעס פון אסעקוראציע 3) דאס אויפהויבען דעם היגיענישען צושטאנד פון יענע גאסען 4) דאס ערמעגליכען צו שפריצען די גאסען.

די אלגעמיינע סומע וועלכע די שטאט פערוואלטונג וויל איינקאסירען דורך דעם ספעציעלען אבצאהל, מאכט אויס הינ־דערט טויזענד זלאטעס.

כדי די אויסמעסטונג פון דערמאנטען אבצאהל זאל זיין א גערעכטיגע, וועט גערופען ווערען א ספעציעלע קאמיסיע, אין וועמענס צוזאמענשטעל עס וועלען אויך אריינגעהן פארשטעהער פון הויז־אייגענטימער פון די בעטרעפענדע גאסען.

ווען די פראגע איז בעטראכט געווא־רען אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאדט־ראט האט זי ארויסגערופען א לעבהאפטע דיסקוסיע. דער ענדעקישער ראטמאן אדוו. גאיעוויטש האט פראָ־טעסטירט געגען אזא בעשלוס, וועלכער איז א נישט ריכטיגע בעשווערונג אויף די קליינע הויז־בעזיצער, און האט גע־מאלדען זיין וואטום סעפעראטום.

די פארשלאג־געבער דאגעגען האבען מאטיווירט זייער פראיעקט מיט'ן פאקט וואס אויב די שטאדט־פערוואלטונג זאל מוזען איינגאנצען טראגען די קאסטען פון דער אדורכגעפיהרטער קאנאליזאציע און וואסער־לייטונג, וואלט מען זיך דעמאלט געמוזט הויבען די פרייז פון וואסער אין ראדאם, וואס וואלט זיך אבגעשלאגן פא־טאל אויף די קעשענעס פון גאנצען כלל לאקאטארן אין שטאדט.

דער בעשלוס פון דער שטאט־פער־וואלטונג וועגען די ספעציעלע צוצאה־לונגען איז אנגענומען געווארען דורך א מעהרהייט פון 39 שטימע געגן 11.

ראטמאן גאיעוויטש האט הייס פער־טיידיקט די הויז - בעזיצער אויף די גאסען פון די פארשטעדט, וועלכע זענען על פי רוב נישט יודען, און בעשטאנען באדיי ארויפצולעגן א ספעציעלן שטייער פאר זייערע בעקוועמליכקייטען, אויף דער גאנצער שטאדט, טייערער מאכענ־דיג דעם אבצאהל פון וואסער פאר די איינוואהנער. טשעקאיוע איז נאר צו חיסען, ווען עס האנדעלט זיך וועגען וויאהל, רחיינסקא, שוהל־גאס, רינעק א. אנד. וואו ס'זענען דא צום גרעסטען טייל יודישע הויז־אייגענטימער, צי ער וואלט זיך אויך אזוי געווען איינגע־שטעלט פאר זיי. דאכט זיך, אז דע־מאלט וואלט ער אנדערש גע'דבר'ט און אפשר גאר געפאדערט דעם גאנצען האלבען מיליאן זלאטעס ארויפצולייגען אויף די יודישע בעלי בתים.

א בריעף אין רעדאקציע.

מיר בעטען צו געבען ארט אין אייער וו. צייטונג פאר אונזער פאלגענדע אויפקלערונג:

צוליב די קלאנגען וואס גייען ארום אין צוזאמענהאנג מיט דער פסח אקציע פאר געפאלענע בעלי - מלאכות פון די אמעריקאנער הילפס־געלדער, אז דער יודישער האנדווערקער־פערבאנד האט זיך נישט געוואלט באטייליגען אין דער אקציע, קלערען מיר אויף דער יודישע עפענטליכקייט פאלגענדעס:

1) דערהאלטענדיג א ידיעה, אז עס זענען געקומען פון אמעריקא געלדער פאר דער פסח אקציע פאר געפאלענע בעלי מלאכות האבען מיר זיך געווענדעט מיט א בריוו דעם 23|III צו דעם רע־ליעף־קאמיטעט, אז ער זאל איינלאדען אונזערע פארשטעהער ביי פונאנדערטיי־לען די געלדער און אויף דעם האבען מיר קיין ענטפער נישט באקומען.

2) דאנערשטאג דעם 25|III זענען גע־קומען 2 פערשטעהער פון רעליעף קא־מיטעט אין די פערזאנען פון מ. אפא־טאווסקי און ישראל זעגמאן, וועלכע האבען געוואלט איבערגעבען א סומע פון 300 זל. פאר רעגעסטרירטע 188 נויט־בעדערפטיגע בעלי־מלאכות, אויסער קצבים. אויף וועלכען מיר האבען ניט געקענט דערויף איינשטימען. גלייכצייטיג האבען מיר זיי דערקלערט, אז מיר זענען גרייט מיטצוארבעטען בשותפות מיטן רעליעף קאמיטעט, אזורך צו פיהרען די פסח - אקציע פון אלע געלדער וואס זענען געקומען פון אמעריקא צו דעם צוועק.

מיט אכטונג:

פערוואלטונג פון יודישען האנדווערקער־פערבאנד אין ראדאם

פערקלענערט די שטאדטישע וועג-אבצאהלונגען.

אין ראדאם עגזיסטירט א ספּעציעלער שטייער פאר בענוצען די עפענטליכע וועגען, וואס עס זענען מחויב צו בעצאהלען די אייגענטימער פון פאבריקען און אונבעוועגליכע גיטער. אין פערגאנגענעם יאהר איז דער דאזיגער שטייער פּרעלימינירט געווארען אויף א סומע פון 30,500 זל. אין היינטיגען יאהר איז דער וועג-שטייער פערקלענערט געווארען ביז צום סכום פון 20 טויזענד זל.

10-יעהריגער יובּילעאום פון ראד. יודישען אקאדעמישען-קרייז.

די ראדאמער יודישע אקאדעמיקער האבען היינטיגען זונטאג אווענד, מוצאי יום-טוב, געפייערט דעם 10-יעהריגען יובילעאום זינט זיי האבען געגרינדעט זייער קרייז.

דער יובילעאום איז פעראנשטאלט געווארען אין נייעם לאקאל פון שניידער-צעך אויף וויטאלדא 10. בעגריסונג'ס-רעדעס האבען געהאלטען די ה"ה דירעקטאר הורוויטש, פרעזעס דען, ד"ר שענדעראוויטש, בארמייסטער און די אקאדעמיקער בירענבוים און טענצער.

פון אלע רעדנער האט זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט ה' דען, וועלכע האט געשילדערט עטליכע אינטערעסאנטע תקופות אין דער יודישער געשיכטע, וואס אילוסטרירען בולט דעם גייסטיגען שאפונג'ס-פּראצעס בייב יודישען פאלק. ער דערמאנט די גרויסע ישובות, די גייסטרייכע יודישע אוניווערזיטעטען פון בבל, פון סורא און פימפדותא, די בית-שמאי און בית-הלל, ביז צו דער עפאכע פון די גאונים, וואס פון דעם אלעם אין צו זעהן די גרויסע ליבע און פיעטיזם פון יודען צום ספר, צום בוך, וואס איז געווען דער איינציגער אויפהאלטונג'ס-כח ביז צום היינטיגען טאג. ה' דען געהט איבער צו דער היינטיגער צייט, ווען דעם יודישער יונגערמאן, וואס דורשט נאך וויסען, ווען דעם יודישער אקאדעמיקער קומט אויס איבערצולעבען שווערע גורל-שעה'ען און צו זיין דער מארטירער, חייל ער וויל זיך נישט לאזען ארייננשטופען אין געטא און וויל בעסער ליגען אויף דער פאדלאגע פון די אוניווערזיטעטען אזן אויף אזא אופן אויסהערען די לעקציעס פון זיינע פראפעסארען. שעהן ארייננעמאט זענען די ציסאטען, וואס ה' דען ברענגט פון נביא ירמיה, וועלכער בעוויינט דעם חרבן ירושלים, אבער נאך שטארקער דעם גורל פון דער יודישער יוגענד, חייל אהן א יוגענד איז קיין פאלק נישטא. ביי יעדען פאלק בשעת א סכנה אנ'עת-צרה ווערען די ערשטע גערופען צום קאמף די יוגענד. די יודישע יוגענד אבער, אין היינטיגען פאל די יודישע אקאדעמישע יוגענד, שטעהט בסדר אין טאג-טעגליכער מלחמה צו פערטיידינען זיינע מענשען-רעכט. זי בעצאהלט מיט בלוט אין דאזיגען קאמף וואס ווערט איהם אויסגעצווינגען.

די רעדע פון פרעזעס דען, וועלכער בעגריסט דעם אקאדעמישען-קרייז אין נאמען פון דער יודישער קהלה, מאכט אויף אלע אנ'איינדרוק מיט די רירענד געשילדערטע מאמענטען און טרעפליכע אנאלאגיעס, גענומען פון דער יודישער געשיכטע און ווערט בעשאנקען מיט ווארימע אפלאדיסמענטען.

ס'האבען אויך שעהן גערעדט די אקאדעמיקער בירענבוים און טענצער.

אלע רעדעס און בעגריסונגען זענען געהאלטען געווארען אין דער פוילישער שפראך און קיין איין יודיש ווארט האט מען נישט געהערט. ה' דען האט ציטירט א רייהע שטעלען פון די נביאים אין זייערע אריגינעלע טעקסטען און אזוי ארום האט מען געהערט כאטש אנ'אבקלאנג אנ'עכא פון דער העברעאישער שפראך. ווייטער האבען אלע פערגעסען, אז עס עגזיסטירט א יודישע, אדער העברעאישע שפראך אויף דער וועלט, און דאס דוקא אין אזא צייט, ווען דער יודישער אקאדעמיקער איז דער פיאנער אויף די שוץ-ליניעס פון נאציאנאלען כבוד און דער פארקעמפער פון יודישע רעכט.

א שרייענדיגע סתירה און עס פרעגט זיך פארוואס אזוי?

א נייער סטאראסטא אין ראדאם.

דער ראדאמער סטאראסטע ה' יעזשי טראמעקורט איז געווארען נאמינירט אלס וואיעוואדע אויף פאלעסיע. מיט א פאר טעג צוריק איז דער וואיעוואדע טראמעקורט געקומען קיין ראדאם בכדי פארצושטעלען פאר די בעאמטע פון דער סטאראסטיוא דעם נייעם סטאראסטא ה' יאן מיעשקאווסקי, געוועזענער פאוויאטא-טאווער סטאראסטע אין ווארשא.

דער ה' סטאראסטע מיעשקאווסקי האט שוין איבערגענומען די אמטירונג.

וואס האט געטיילט „עזרה" אויף פסח.

פון דער היי - יעהריקער פסח - אקציע אין עזרה האבען גענאסען 1450 פאמיליעס. עס איז צוטיילט געווארען 8000 קילא מצות, 1450 פלעשלעך וויין און 650 קילא פעטס „מנורה".

דאס בית - יתומים האט בעקומען 460 קילא מצות, דער קיבוץ „לכפר" 75 קילא מצות, דער מזרח-שער קיבוץ (על שם ר' שמואל מאליווער) 30 קילא מצות און בכבודיגע פון די חברה קדישה — 50 קילא מצות.

די עזרה האט ארויסגעשיקט 500 בריעף צו די ראדאמער בעלי - בתים זיי זאלען שפענדען אויף דער פסח - אקציע אויף וועלכע עס האבען זיך ביז היינט אבגערופען א קליינע צאל מיט געוויסע שפענדונגען. די עזרה בעט די איבריגע זאלען אויך נישט בלייבען פאסיוו און איינשיקען נתינות, כדי זי זאל האבען צו דעקען די חובות אין וועלכע זי האט זיך אנגאזשירט צוליב דער פסח - אקציע.

ערב-יום-טוב'דיגע אבלאווע

אויף פערברעכער און אוואנטוריסטען.

ערב חגא האט די היגע פאליציי ארגאניזירט א גרויסע אבלאווע, בעת וועלכער ס'זענען פערהאלטען געווארען 10 פערזאהן, וועלכע רעקרוטירען זיך פון פערברעכער און אוואנטורניקעס. א דאנק דאס פערהאלטען די געפעהרליכע אוואנטוריסטען, איז דער היי-יעהריגער יום-טוב אדורך אונטער'ן צייכען פון רוה און עס זענען נישט פערנאטירט געווארען די טראדיציאנעלע געשלעגערייען און מעסער-חשבונות, מיט וועלכע עס זענען געווען רייך די חגאות פון „באזשע נאראדזעניא".

וואו און ווי אזוי! צוגעבען צו וואשן. פארבען רייניגן? פוטערס, לעדער, שיך און וועש?

מאדערנע, מעכאניזירטע אנטשטאלטען

פון דער כעמישער פארבעריי און פראלניע

פון פוטערס, לעדערס, שיך-ווארג

און וועש

A. HEMPEL

אין ראדאם. טעל. 19-70

צענטראלע אויף דער אלטער שטאדט 7

פיליע נומ. I זשעראמסקי נומ. 1

„ „ II „ „ 21

„ „ III „ „ 59

„ „ VI טראוגוטא „ 11

לייטער פון דער טעכנישער אבטיילונג

ALFRED HEMPEL

פיהרט אויס ביליג פאכמעניש און סאליד:

דויערענדע פארבען פון דאמען און מענער-גארדעראב, וואל, ביינוואל, פוטערס, לעדער, לעדערנע גארדעראב לאטשען, פעדערען, זאקען, לייוועגט, פילס א. ד. גל.

די איינציגע אין קעלצער וואיעוו. פירמע וואס פיהרט

אויס כעמיש - טריקען דאס רייניגען פון דאמען און מענער - גארדעראב, פוטער, דיוואנעס ווי אויך דאס אויפפרישען פון מאנטלען און פאלטענעס

א ספּעציעלע וועש - אבטיילונג:

צו וואשען העמדער, קאלנער, מאנזשעטען, פויער-האנגען א. ד. גל. ווערט אויסגעפיהרט אהן צומישונג פון פלארק, און אהן צומישונגען, וועלכע זענען שעדליך פאר דער וועש, מיט א שענעם זילבערנעם גלאנץ.

פערזיכערט די ג. קליענטעלע, אז:

1) עס ווערט אויסגעהיטען פאר שאדען, פערפיהרונג

2) עס דעפארמירט נישט דעם שניט פון אנצוג

3. פערהיט פון פערלירען די נאטירליכע פארבען

4. פערהיט דאס איינלויפען פון מאטעריאל

5. פערהיט פון פערלירען דעם גלאנץ און די עלאסטישקייט.

6. עס ווערט דערהאלטען דעם פאסאן

7. פרישט - אויף די קאלירען

8. דערהאלטען די אפּפּראטור

9. פערהיט די פעדים און די געוועבען פון מאטעריאל

10. שטעלט צופרידען די פערלאנגען פון היגיענע און נוטען געשמאק.

די נייע טעכניק און די 20 יעריגען רוטין, פאכקענטנים פון דער לייטונג בעפולמעכטיגט די פירמע צו פערזיכערען די ג. קליענטעלע, אז די איהר אנפערטרויטע רעקאמאנדירונגען, ווערען אויסגעפיהרט סאליד, פאכמעניש און צו דער צייט, צו דער בעסטער צופרידענהייט פון דער קליענטעלע.

דער ברייטער פאך-פערנעם, ווי אויך די ראציאנעלע רעארגאניזאציע גיבען די מעגליכקייט פון ביליגען, שנעלען און סקרופולעלע אויספיהרונג פון די עממעהלונגען פון די קליענטעל.

מיר בעטען העפליך צו שענקען פולשטענדיגען צוטרוי אונזער פירמע

פרייזען נידריגע! פרייזען נידריגע!

מיט אכטונג!

Nowoczesne Zmechanizowane Zakłady

Farbiarnia i pralnia Chemiczna

Pralnia Bielizny

A. HEMPEL

געזעגנונג'ס-באנקעט צום אבפאהר פון סעקרעטאר פון חלוץ בעל-מלאכה קיין א"י

דער חלוץ - בעל-מלאכה האט זונטאג מוצ"יום געזעגענט זיין סעקרעטאר מלך פיינקינד, וועלכער איז אבגעפארען צומארגענס מאנטאג קיין ארץ - ישראל מיט זיין פאמיליע.

אין געזעלשאפטליכען קלוב ביים שניידער-צעך וויטאלדע 10 איז לכבוד זיין אבפאר איינגעארדענט געווארן א באנקעט אויף וועלכען עס האבען געהאלטען טאסטען און געזעגענונג'ס - רעדעס די ה"ה יאנקעל וויינגארט, ש. פישמאן, משה רובינשטיין, משה ראטענבערג, ג. בליכער ר. האלצקענער, פּ-וי לאנדע, שמואל ציקער ש. אייגער, י. זילבערשטרום, ליפשיץ.

אלע האבען געלויבט די ארבייט פון סעקרעטאר פיינקינד פאר דער בעוועגונג פון חלוץ בעל-מלאכה אין ראדאם און איהם געוואונשען א גליקליכע רייזע און אז ער זאל טרעפען שלום און פרידען אין ארץ-ישראל.

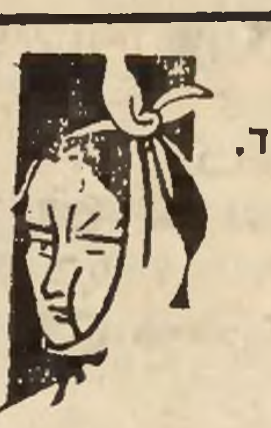

פערלייכטערונג פאר ליידענדע!

ביי רעאומאטיזם, אטרעטיזם, נערוועו-ווייטאגען, אישיאס און אנד.

חירקט ראריקאל די איינרייבונג

„EMBETA - STAWOLIT" Rej 39

Mgr. W. Padzierskiego

פארקויף אין די אפטייקען און אפטייק - סקלאדען

Fabr. Chem. „Pharmachemia", Bydgoszcz.

דער „רייכער פעטער" פון אמעריקא האט געשיקט דאלארען

האט זיך שוין דאס איינמאהל געטומעלט.

ערב יום-טוב איז געווען א גאנצער טומעל מיט אמעריקאנער דאלארען. דעפעשעס זענען געפלויגען הין-און-צוריק פון ניו-יארק קיין ראדאם און פון ראדאם קיין ניו-יארק. דער רעליעף-קאמיטעט פון די ראדאמער לאנדסלייט אין אמעריקא האט געלאזט וויסען, אז ער שיקט ארויס 500 דאלאר און צו דער זעלבער צייט איז אנגעקומען א טעלעגראפישע ידיעה פריוואט פון די ראדאמער לאנדסלייט משה ראדאמסקי און נתן קעסטענבערג, אז זיי שיקען ארויס 310 דאלאר. אלזא אויף ראדאם האט געווארט א ישועה פון גאנצע 810 דאלאר. א פאר טעג פאר פסח איז געקומען דערווייל בלויז 310 דאלאר פון די ה"ה קעסטענבערג און ראדאמסקי מיט אנווייזונגען וועמען און וויפיעל. אין אונזער ערב יום-טוב-נומער האבען מיר שוין איבערגעגעבען פאר וועלכע אינסטיטוציעס עס איז געווארען אנגעוויזען און וויפיעל זיי האבען דערהאלטען.

די 310 דאלאר זענען אנגעקומען אויפ'ן אדרעס פון די ה"ה משה רובינשטיין און קוראווער, וועלכע האבען אבער ניט געוואלט אליין דעצידירען, נאר פריהער זיך אנגעפרעגט ביים 15-ער קאמיטעט, וואס מען זאל טוהן מיט דעם געלד. דער קאמיטעט פון 15 האט ערקלערט, אז הגם די 310 דאלאר זענען אנגעוויזען גענוי פאר וועמען זיי זענען בעשטימט, קען ער זיך פונדעסטוועגען ניט צופאסען צום ווינש פון די ה"ה ראדאמסקי און קעסטענבערג, ווייל ס'איז שוין איינמאהל אנגענומען געווארען פון היגען קאמיטעט מיט'ן דעלעגאט פון רעליעף-קאמיטעט אין נוי-יארק, דיימאנד, אז די געלדער פון אמעריקא געהערען פולשטענדיג צו דער דיספאזיציע פון ראדאמער קאמיטעט, וועלכער טיילט לויט זיין ערפאהרונג און לויט זיין איינזעהן. אמת, די ראדאמער לאנדסלייט טוהן טאקע א גוטע זאך וואס זיי שטיצען זייער אלטער היים, פארוואס זיי פערדיענען הערצליך א גרויסען ישר כח, אבער אזוי ווי זיי קענען נישט די ארטיגע פערהעלטנישען און דעם מצב פון יעדער אינסטיטוציע בעזונדער אין ראדאם, מוז דעריבער האבען צו זאגען איבער די חלוקה, נאר דער היגער קאמיטעט. ה' דיימאנד האט דערויף מסכים געווען, איינגעפינענדיג, אז די פארשטעהער פון ראדאמער קאמיטעט האבען רעכט, אז זיי קענען נים בלויז אויספיהרען די ראל פון פאסט-טרעגער'ס, נאר זיי מוזען טאקע אויך האבען א דעה וועמען מ'זאל געבען און וויפיעל מ'זאל געבען.

דער ראדאמער קאמיטעט פון 15 האט דעריבער אויך איצט גע'טענה'ט, אז ער האלט זיך ביים דערמאנטען בעשלוס און אויב די ה"ה רובינשטיין און קוראווער האלטען, אז פאר זיי איז מאסגעבענד דער אינהאלט פון דער טעלעגראמע, וואס ס'האבען געשיקט די ה"ה ראדאמסקי און קעסטענבערג, קענען זיי טוהן וואס זיי ווילען, אבער די איבריגע מיטגלידער פון 15-ער קאמיטעט וועט אין דעם קיין אנטייל נישט נעמען. בעת דער דיסקוסיע האט דער קאמיטעט זיך ארויסגעזאגט געגען טיילען די נדבות אויף פסח, נאר די 110 דאלאר, וואס זיינען אנגעוויזען אין דער זעלבער טעלעגראמע פאר ארימע אויף פסח, זאל געהן אויף דער הילפס-קאסע, וועלכע זאל קענען ארויסגעבען מעהר הלוואות אויף יו"ט, כדי דערמיט צו לייסטען א קאנסטרוקטיווע הילף אויף א בכבודיגען אופן. דער קאמיטעט האט דערמאנט דעם פאקט פון פאראיאהרען ערב פסח ווען ס'איז אויך געקומען דאלארען און מ'האט זיי געטיילט צווישען ארימע האנדווערקער און ארבייטער און ווי אזוי ס'האט דאן אויסגעזעהען. ס'האט דאן געהאט דעם כאראקטער פון צדקה און פאר א פאר קארגע זלאטעס, וואס סהאט אויסגעמאכט פאר יעדען נויטבעדערפטיגען, מיט וועלכע ער האט סיי ווי נישט געהאט פסח צו מאכען, האט מען איהם אריינגעצויגען אין דער רייהע פון קצבה-נעמער. אזא סיסטעם, האט דער קאמיטעט ערקלערט, קען און טאר אויף ווייטער נישט טאלערירט ווערען. אויב העלפען, דארף עס געמאכט ווערען אויף א פראדוקטיווען וועג, אז דער אונטערגעשטיצטער זאל נישט קאמפראמיטירט ווערען, נאר בעקומען סטאבילע הילף וואס זאל איהם שטעלען אויף די פיס.

אזוי איז געווען דער שטאנדפונקט פון קאמיטעט און ה' רובינשטיין אלס איינער פון זיינע מיטגלידער האט אין אנהויב איינגעוויליגט אויף דער איינשטימיגער החלטה פון קאמיטעט, אז מיט די 310 דאלאר ווערט געווארט ביז ס'וועלען אונטערקומען די 500 דאלאר פון רעליעף אין ניו-יארק און דאן וועט מען דאס גאנצע געלד צונויפגיסען און טיילען ווי דער קאמיטעט וועט געפונען פאר נויטיג און צוועקמעסיג.

אויף דער דאזיגער זיצונג איז נישט געווען דער קאמיטעט-מיטגליד ה' קוראווער. ער איז געקומען צומארגענס און משנה געווען וואס דער קאמיטעט האט בעשלאסן. ה' קוראווער האט זיך שטרענג געהאלטען ביים בוכשטאב, אזוי ווי סהאט געלויטעט די דעפעשע פון די ה"ה ראדאמסקי און קעסטענבערג. ער האט ערקלערט, אז ער האט נישט קיין שום רעכט און ער טאר נישט ענדערען, נאר אויספיהרען גענוי אזוי ווי עס ווערט געזאגט אין דער טעלעגראמע. דער קאמיטעט האט געפרובט איבערצייגען דעם ה' קוראווער, אז ווען די ה"ה ראדאמסקי און קעסטענבערג וואלטען דא געווען אויפ'ן ארט, וואלטען זיי אליין, אין אנבליק פון דער לאגע, געענדערט זייער בעשלוס, מסכים-זייענדיג מיט דער שטעלונג פון קאמיטעט, אבער ווען ס'האט נישט געווירקט אויף דעם פארמאליסט ה' קוראווער, האט דער קאמיטעט שוין מעהר נישט אפאנירט און מער נישט געוואלט זאגן זיין דעה איבער 310 דאלאר.

פאר דער חלוקה פון די 310 דאלאר האט זיך געמאלדען דער פרעזעס פון דער „עזרה" ה' אדלער, אז מען זאל געבען דער „עזרה" צושטייער די 110 דאלאר, וואס זענען אנגעוויזען אין דער טעלעגראמע פאר ארימע. דא ווידער איז ענטשטאנען א נייע פאלעמיק. אין דער דעפעשע פון די ה"ה ראדאמסקי און קעסטענבערג איז געשטאנען dla biednych na May האט מען נישט געוויסט, וואס דאס ווארט May בעדייט. ה' אדלער האט אויסגעטייטשט, אז דאס מיינט מען מצה, נאר עס פעהלט דער אות „צדיק", און אנדערע זענען געווען אין דער מיינונג אז אזוי ווי עס שטעהט נישט, זאגט מען נישט איבריגענס, אויב מ'זאל שוין יא אפילו מיינען מצה, קומען דא נאר אין בעטראכט אזעלכע האנדווערקער און ארבייטער, וואס געניסען נישט פון דער עזרה, און אז די 110 דאלאר זענען געשיקט צו צוטיילען לויט'ן איינזעהן פון די ה"ה קוראווער און רובינשטיין. ה' אדלער האט דאן געפאדערט, אז מ'זאל איהם אויפגעבען א רשימה פון די מענשען, וועלכע וועלען בעקומען שטיצע פון די 110 דאלאר, כדי ער זאל וויסען זיי נישט צו ערטיילען קיין עזרה-שטיצע ווייל ס'איז נישט דערלאזבאר, אז איינער זאל בעקומען צוויי מאהל שטיצע און דער צווייטער גארנישט.

דער גאנצער קאמיטעט איז געווען געגען ארויסגעבען אזא ליסטע, ווייל ס'איז ניט ערלויבט צו דעמאסקירען בכבודיגע מענשען, פערזיכערענדיג בלויז, אז יענע מענשען, וואס וועלען געניסען פון די 110 דאלאר וועלען זיך נישט ווענדען צו דער עזרה.

די 110 דאלאר זענען אלזא געטיילט געווארען אויף אזא אופן: 300 זל. פאר האנדווערקער-פערבאנד רוויינסקא 1 און בערך 270 זל. פאר די האנדווערקער פון וויטאלדא 10, זיי זאלען דאס געלד פונאנדערטיילען צווישען זייערע ארימע מיטגלידער.

דער הענדווערקער-פערבאנד פון רוויינכקא 1 האט די 300 זל. נישט געוואלט צונעמען. דא איז א גאנצע מעשה מיט פאליטיק, וואס האט זיך געשאפען צוליב דער נייער שפאלטונג צווישען די האנדווערקער און זייערע צוויי לאגערן וועגען דעם איז צושרייבען א בעזונדער ארטיקעל. מיר קענען עס יעצט נישט טוהן צוליב מאנגעל אין ארט.

דערווייל האט ה' רובינשטיין געהאט ערב פסח און דעם ערשטען טאג פסח ביי זיך אויפ'ן הויף גאנצע דעמאנסטראציעס פון מענשען, וואס זענען געקומען צו איהם און געפאדערט, ער זאל זיי געבען די 810 דאלאר, וואס זענען געקומען פון אמעריקא. טייל האבען זיך פעררופען, אז די „עזרה" האט זיי נעשיקט און טייל, אז דער האנדווערקער-פערבאנד פון רוויינסקא 1 האט זיי געשיקט. מיר וועלען נישט זיין קיין אפיקורסים, ווען מיר וועלען ביידע זאגען נישט גלויבען, אבער גענוג איז, וואס די אלע האבען געוויסט, וואס עס קומט פאר ארום די דאלארען און זיי זענען געקומען מאהנען די מתנה פון רייכען אמעריקאנער פעטער.

דאס אלץ אבער דארף זיין בעלערענד און דיענען אלס לעקציע פאר די ה"ה קוראווער און רובינשטיין. וואלטען זיי מסכים געווען מיט'ן קאמיטעט, וואלט במילא נישט געקומען צו קיין סכסוך מיט'ן האנדווערקער-פערבאנד און ס'וואלט אויך נישט געקומען צו קיין דעמאנסטראציעס מיט געשרייען: גיעט אהער די דאלארען, ס'איז אונזער געלד.

זאלען זיי כאטש איצט זעהן, אז דער קאמיטעט האט געהאט רעכט. ס'איז כדאי, אז אויך די ה"ה ראדאמסקי און קעסטענבערג זאלען דערפון וויסען.

פון 5 יודישע קהלות זענען געקומען פארשטעהער.

מאנטאג דעם ערשטען טאג חו"מ איז פארגעקומען אין גמינע דער אנגעקינדיגטער צוזאמענפאהר פון די קהלה-פרעזעסען פון די קלענערע שטעט ארום ראדאם נעווידמעט דאס יודישע שפיטאל.

פרעזעס דען האט געעפענט דעם צוזאמענפאהר מיט א לענגערען בעריכט וועגען דער ענטשטעהונג און ווידעראויפריכטונג פון שפיטאל, קומענדיג צום סוף צום אייגענטליכען ציעל צוליב וועלכען מ'האט איינגעלאדענט די פארשטעהער פון די ארומיגע קהלות. ער האט נעמליך ערקלערט, אז די קהלות פון דער ראדאמער אומגעגענד, יוערען גערופען צו א בשותפות'דיגער מיטארבייט לטובת דעם שפיטאל, וואס קען האבען א דאפעלטע בעדייטונג: א מאראלישע שטיצע ביים ערראבערען ענדגילטיג יורידישע אייגענטום-רעכט, ווייל דערמיט, וואס אין שפיטאל, וועלען זיין פעראינטערעסירט א רייהע יודישע קהלות, ווערט דאס געפונען א שטארקערען אפקלאנג ביי די מאסגעבענדע פאקטארען, און גלייכצייטיג א מאטעריעלע הילף וואס קען געגעבען ווערן אין דער פארם פון סובסידיעס אין זייער קהלה-בודזשעטען, אדער דורך איבערשיקען די קראנקע פון יענע שטעטלעך אין ראדאמער יודישען שפיטאל, פאר וועלכע עס זאל בעצאהלט ווערען.

פרעזעס דען דריקט אויס זיין פערוואונדערונג וואס אויף 22 יודישע גמינעס, וועלכע מ'האט פערבעטען, זענען נאר געקומען אויפ'ן צוזאמענפאהר פארשטעהער פון 5 שטעדט. עס ענטוויקעלט זיך צוליב דעם א דיסקוסיע, צי מ'זאל דעם צוזאמענפאהר אבלעגען, אדער פארטזעצען ווייטער. אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך די ה"ה ד"ר פאסטמאן, הרב קעסטענבערג, מ. רובינשטיין, יונה זילבערבערג, ד"ר גאלדבלום, רעד. הערץ און די פארשטעהער פון דער פרעמד, די ה"ה י. לאנדוי פון סקארזשיסק, הערשעל ניימאן פון פשיטיק און פנחס פריילעך פון קאזשעניץ.

צום שלוס ווערען צוקאפטירט צום שפיטאל-קאמיטעט צוויי דעלעגאטען פון סקארזשיסק און קאזשעניץ און עס ווערט אנגענומען צו רופען נאך אמאהל א צוזאמענפאהר פון אלע 22 יודישע גמינעס אום'ן זעלבען טאג ווען ס'וועט פארקומען די ערעפנונג פון שפיטאל.

נאך די זיצונג האט אינזש. גאלדבלום בעגלייט די פרעמדע דעלעגאטען אין שפיטאל אריין זיי צו ווייזען ווי עס זעהט אויס דער רעמאנט און וואס סאיז שוין אבגעטוהן געווארען.

די גמינע-פארשטעהער פון די אנדערע צוויי שטעט זענען געווען די ה"ה מאטעל ראזענבערג פון זוואלין און שמואל סאכער פון דרילטש.

* * *

פון די דאקטוירים גרשון לעווין און וואולמאן אין ווארשא זענען געקומען טעלעגראמעס, וואו זיי פערענטפערען זיך דאס צוליב נישט פאראויסגעזעהענע סיבות, האבען זיי, ביי זייער בעסטען ווילען, נישט געקענט קומען אויפ'ן צוזאמענפאהר, וועלכען זיי שיקען איבער נאמען פון „טאז"א ווינש אויף ערפאלג אין דער ארבייט פאר'ן יודישען שפיטאל.

קינא
טשארי

יזכור

Kino
Czary

KINO
CZARY

פון דינסטאג דעם 30 מערץ ביז שבת דעם 3
דער בעריהמטער יודישער פילם
אין פילם שפילט זיך אָן אַ ריהרענדע דראמאטישע אקציע פון
יודישען לעבען וואָס מאכט א שטארקען איינדרוק אויף
אלע צושויער
די טיטול - ראָל
געהערט דעם בעוויסטען
יודישען - ארטיסט
מאריס שווארץ
דער פילם ווערט געוויזען אין קינא „טשאַרי" אין די נאָכמיטאָג סעאַנסען
אנהויבענדיג 12 פ. מ.
בילעטען ביי דער קאַסע קען מען בעקומען פון 11 פריה ביז 3³⁰ נ. מ.

פארגעסט!!
כעמישע פראלניע און וועש
M. CICHOŃ
Centrala: RADOM, Rwańska 23.
Filje: RADOM, Słowackiego 25
" SKARŻYSKO Staszyca 18
" Wierzbnik Starachowicka 36
רעיעלע ארבייט!
קעלנער צו 15 גר.
נעמט אָן צו וואַשען: מענער, דאמען און קינדער-קליידונג
נעמט אויך אָן צו פּיצען:
פוטערנע קורטקעס, קאפעלושן, הענטשקעס,
פלויש, סאמעט, מעבעל - גאַבעלין און דיוואַנען.

זונטאג דעם 4 קוויעטניען קומט פאר
אין לאקאל פון שניידער - צעך וויטאָלדא 10
א אלגעמיינע פערזאמלונג
פון שניידער קירושניער, היטעלמאַכער און קאָפעלושניקעס.
דער ערשטער טערמין פון דער פערזאמלונג 7 אָוונד
און דער צווייטער טערמין איז 8 אָוונד.

W pierwszorzędnej Pracowni okryć damskich i futer
Leona Lindenbauma
Radom ul. Moniuszki 24
wykonuje się wszelkie roboty w zakresie okryć damskich
a mianowicie: palta, kostiumy i futra według najnowszych paryskich modeli
UWAGA Wróciwszy nie dawno z Paryża, jestem w posiadaniu najnowszych modeli.

יודישער-צעך פון שניידער, קירזשניער, היטעלמאַכער
און קאָפעלושניקעס אין ראדאם
ארדענט איין
א דאַנסינג
מוצ"ש שבת צו-נאכט דעם 3 קוויעטשיען אין אייגענעם לאָקאַל וויטאָלדאַ 10

צוליב יום - טוב איז ערלויבט געווארען היינט 7 אינדערפריה צו שחט'ען אויף כשר פון נייעם קאנטיגענט

נאָך פאר יום-טוב, ווען ס'האט זיך פאראויסגעזעהן א מאנגעל אין כשר פלייש צוליב דעם, וואָס דער קאָנטינגענט פון חודש מערץ האָט געהאַלטען ביי אויסלאזען זיך, האט די גמינע אונטערגענומען שריט אויסצופועל'ען א צוגאב קאָנסיגענט. עס איז אַוועקגעשיקט געוואָרן א ביטע אין דער וואָיעוואָדסטווא קיין קיעלץ, אויף וואָס ס'איז נעקומען ענטפער, אז די ביטע ווערט ניט בעריקזיכטיגט דערפאר, וואָס די יודישע קצבים האָבען פערקויפט דאָס חלק האחרים (אינטערשטע טייל) אויף טרפה, נאָר די ארטיגע מאכט קען געבען א „זאַליטשקע" אויפ'ן קאָנטינגענט פון חדש קוויעטשען. דער סטאראָסטע מיט'ן פאָוויאַטאָווען וועטערינאר - דאָקטאָר האָבען אָבער דאָס ניט געוואָלט נעמען אויף זיך, ווייל אין די אינסטרוקציעס פון וואָיעוואָדסטוואָ איז בפירוש געזאָגט, אז פון איין מאָנאט אויפ'ן צווייטן קען ניט ווערען איבערגעטראגען.

בינו לבינו איז דערהאַלטען געוואָרן פון 'שחט-הויז א איבערראַשענדע ידיעה, אז דער קאָנטינגענט אויפ'ן מאָנאט קוויעטשען בעטרעפט 13,950 קילאָ נעגן 107,510 קילאָ, אין פערגלייך מיט די פריהעריגע חדשים.

צום גליק האָט זיך ארויסגעוויזן, אז דאָס איז געווען א טעות. דער קאָנטיגענט אויף די קומענדיגע דריי מאָנאטן בעטרעפט צו 87,510 קילאָ ד"ה אז עס ווערט פערקלענערט דער קאָנטיגענט מיט 20 טויז. קילאָ א חודש מחמת דעם, וואס ס'האט געדראָהט דאָס די יודישע בעפעלקערונג זאָל בלייבען אויף די צווייטע טעג יום-טוב אָהן כשר פלייש, האָט זיך פרעזעס דען געווענדעט צום שטאָדט-פרעזידענט ער זאָל זיך שטעלן אין טעלעפאָנישע פערבינדונג מיט דער וואָיעוואָדסטוואָ אין קיעלץ, כדי צו קריגען די בעשטעטיגונג אז די לעצטע איז איינשטימיג צו געבען צוליב יום-טוב א קאָנטאָ אויפ'ן חשבון פון אפריל-קאָנטיגענט, ד"ה, אז ס'זאָל ארויסגעבאָרגט ווערען פון קומפטיגען מאָנאט און שפעטער זאָל אָבגעשלאָגען ווערען.

אין רעזולטאַט פון די אינטערווענצען איז ערלויבט געוואָרען היינט דאָנערשטאג דעם 1 אַפּריל צו שחט'ן באַלד בעגינען ארום 7 אינדערפריה אנשטאָט וואָס אלע טעג הויבט זיך עושט אָהן די ריטועלע שחיטה ארום 11 פ. מ. אזוי ארום איז במילא אַוועקגעפאַלען די קאָנצעפציע פון ארויסבאָרגען זיך אויפ'ן חשבון פון קונפטיגען קאָנטיגענט, ווייל היינט איז שוין דער ערשטער טאָג פון נייעם מאָנאַט, העלכער האָט שוין א פרישען בעשטימטען קאָנטיגענט.

דער עולם וועט אַלזאָ עסען היינט לכבוד יום-טוב פון פרישען קאָנטיגענט און פון דער פרישער שחיטה.

פון געזעל. קלוב ביים שניידער - צעך.
(קאָמוניקאָט)

דער סעקרעטאַר פון די יודישע צעכען אויף וויטאָלדא 10 איז מודיע די נאָרסצטשאַרקעס און ביעליזשניארקעס דאָס לויט די נייע פאָרשריפטען איז אויף זיי חל דאָס צעכן-געזעץ. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערען זיי אויפגעפאָדערט צו קומען זיך רעגעסטרירען בכדי צו פאָרברייטען זיך מיט אַלע פאָרמאַליטעטן דורך וועלכע ס'זאָלען קענען לעגאַליזירט ווערן זייערע וואַרשטאַטן.

די רעיעסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאָל פון געזעלשאַפטליכען קלוב ביים שניידער-צעך אויף וויטאָלרא 10. 5

עס ווערט געמאָלדען אַז ס'וועלען געעפענט אָוונט-קורסען פאר האַנדווערקער, וואָס בעזיצען ניט די פוילישע שפראך. די קורסען וועלן פארקומען אין לאָקאָל פון שניידער - צעך אויף וויטאָלדאַ 10.

דער קעסטעל-אָוונט פאר פאך-פראגן ווערט ווייטער פאָרגעזעצט. אין גאָהנטסטען פרייטאָג-צו-נאכט דעם 9 ה. ח. 8 אָוונד וועלן דורכ'ן קעסטעל - אָוונט בעהאַנדעלט ווערן וויכטיגע ענינים פאר די מיטגלידער פון דער שניידער בראַנזשע

דער געזעלשאַפטליכער קלוב ביים שניידער-צעך אָרגאַניזירט אַ'עקסקורסיע אויף דער פאַריזער אויסשטעלונג. די מיטגלידער וועלכע רעפלעקטירען אויף דער עקסקורסיע, ברויכען זיך מעלדען אין סעקרעטאַריאַט וויטאָלרא 10.

איז 6 זייטען.

צוליב די יום טוב-טעג, ערשיינט אונזער צייטונג נאָר אין 6 זייטען. רעד.

ערשטע יאר - צייט

מאָרגען שביעי של פסח פאַלט אויס די ערשטע יאָהר-צייט פון מרוי חיה וחל ריכטמאַן. צו איהר אנדענק שענקט די פאַמיליע 25 זל. פאַר בית - יתומים און 25 זל. פאַר לינת - הצדק.

קאמוניקאט פון „מסדה"

שבת דעם 3 ה. ח. 7 אזייגער אָוונד קומט פאָר אין לאָקאָל פון „מסדה" זשעראָמסקי 27 א „משפט איבער דיקטאָטור". דאָס פּובליקום וועט קענען נעמען אנ'אנטייל אין דעם משפט אלס עדות.

Tak rozpoczyna się grypa.
Uczucie zmęczenia. Bóle w stawach i członkach.
W tych wypadkach natychmiast do łóżka i aż lekarz nie przyjdzie
bierz
ASPIRIN
BAYER
Produkt zaufania
Preparat wyrabiany w kraju.

Kino CZARY
גרויסער פערדאָפּעלטער פראגראם
1. די גרעסטע פילם דראמע פון
דער היינטיגער צייט
Matura
לויט דעם בעריהמטען ווערק פון פאָדאָר
אלס צווייטער פילם
Otchłań zgrozy

וויכטיג נייעס!

די בעוויסטע פירמע א. העמפעל האָט אראָבגעברענגט א מאַשין לויט דער נייעסטער קאָנסטריקציע, וואָס וואַשט באַלד אויף טרוקען, נעמט אַרויס אַלע פלעקען גרינגדליך אָהן קלענסטען שאָדען פאַר'ן מאַטעריאַל. עס איז נאָר צושטעהן און בעוואונדערען, ווי אַלע געוואַשענע זאַכן קומען אַרויס פּרעכטיג, שענער ווי ניי.

א. העמפעל בעזיצט פאָלגענדע פיליעס: זשעראָמסקי 1 — 21 — 59 און טראַאוּגוטאַ 11. צענטראַלע אַלטע שטאָדט 7.

KINO APOLLO

פרייטאָג און שבת 3 אז.
זונטאָג 12 1^{45} צו ביליגע פרייזען

Niezwyciężony Bill

מיט גערי קופער און זש. ארטור

מאנטאג

דער שטארקסטער פוילישער פילם

Ordynat Michorowski

DALSZE DZIEJE BOHATERÓW FILMU TRĘDOWATA

אין די הויפט־ראָל
באַרשטשעווסקאַ, בראַדניע־
חיטש, יונאָש סטעמפּאַווסקי

ביז זונטאָג איינש.

דער שטאַרקסטער ים־פילם
מיט די בעסטע פראַנצויזישע ארטיסטין

ANNABELLA

NOC PRZED BITWĄ

איבערז פראגר. פאט־וואך

KINO APOLLO

ערקלערונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער מעלדונג אין דער „טריבונא" פון 26\III אז דער בעקער־צעך איז איבערגעגאַנגען אין לאָקאַל פון שניידער־צעך, ערקלערן מיר, אַז עס שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. מיר האָבען פון אזעלכעס קיינמאָהל נישט געטראַכט.

גלייכצייטיג ערקלערען מיר, אז מיר בלייבען ווייטער ווי ביז איצט אַנ־געשלאָסען אין האַנדווערקער־פערבאַנד רוויינסקא 1.

פאַר דער פערוואַלטונג
פון בעקער־צעך
סטאַרשי: אַבא האַך.

פערוואַלטונג פונם יודישן האַנדווערקער־פערבאַנד
אין ראדאם.

פרייטאָג דעם 2\IV ה. י. (שביעי של פסח) 1 אזייגער בייטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון פערבאַנד רוויינסקא 1 אַגרויסע

האנדווערקער = פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאַג־אָרדנונג:
1) די אויפגאַבען פון די יודישע האַנדווערקער אין איצטיגען מאָמענט.
2) די נישט יושרדיגע פאַרטיילונג פון די אַמעריקאַנער הילפ'ס געלדער.
3) אגנוזער ארבעט אויף ווייטער.
אלע האַנדווערקער ווערען געבעטען צו קומען פינקטליך.

Najlepsze, najmilsze i najtańsze prezenty dla rodziny i przyjaciół
to
kuchenki, żelazka grzejniki do rurek poduszki i inne.
Do nabycia na dogodnych warunkach
w Radomskiem Towarzystwie Elektrycznem
Sp. Akc. w Radomiu
ul. Traugutta 53

זונטאג דעם 4 קוויעציען ה. ח. קומט פאר

א אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון בעקער־צעך און צוקערניקעס
אין לאקאל
פון האנדווערקער־פערבאנד רוויינסקא 1
דער ערשטער טערמין פון דער פערזאַמלונג איז 3 נ. מ.
און דער צווייטער טערמין איז 4 נ. מ.

א טעקסט־זעצער

קען זיך מעלדן אין דרוקעריי „ראד.־לעבן"

פון דער אלג. ציונ. אָרג.

קאָמוניקאַט

פרייטאָג שביעי של פסח דעם 2\4 ד. י. 4 אזייגער נ. מ. וועט אין לאָקאַל פון דער אלג. ציוניסטישער ארגאַניזאַציע טראַוגוטאַ 55 האַלטען א רעפעראַט פרעזעס משה לוקסענבורג א. ד. ט. „דער אלגעמיינער ציוניזם און דער 20־טער ציוניסטישער קאָנגרעס". איינגאַנג פאַר מיטגלידער און סימפּאַטיקער פריי.

דינסטאָג דעם 6 קוויעציען ה. ת. קומט פאר אין לאָקאַל
פון האנדווערקער־פערבאנד רוויינסקא 1

א אלגעמיינע פערזאַמלונג

פון סטאָלאַזשעס און טאָקאַזשעס
דער ערשטער טערמין איז 7 אָזייגער און דער צווייטער טערמין 8 אָוו.

Kino ADRIA | Kino ADRIA

נאר 4 טעג

פון מיטוואך דעם 31 ביז שבת דעם 4 קוויעציען
— פילם פון יודישען לעבען —

מאָלי פיקאָן

„איידל מיטן פידל"

רעזשי י. פשיבילסקי.
סצענאר־שרייבער קאנראד טאם.

אויפ'ן פילם חערט געדעדט און גע־זינגען אינגאַנצען אויף יודיש. אין די הויפּט־ראל די בערימטע ארטיסטין

אנסאמבל:

מאָלי פיקאָן	איטקע (איידל מיט'ן פידל)	ליבגאלד	אפרים מוזיקאנט	מאקס ברין	מארשעליק
ש פאסטעל	אריה איהר פאטער	פאקעל	טייבל די כלה	פר. לעווין	די אלמנה סלוים־בוים
באזשיק	קלעזמער אייזיק קאָלאָמיסקער	פר. ליבגאלד	פר. ליבסקער, איר מוטער	נאטאן	טעאטער־דירעקטאָר
		לאנדוי	דער חתן גאָלד	א. קורץ	רעסטאָרן־אייגענטימער

אנהויב פון די סעאנסען יעדען טאג פון 12 — 2 — 4 — 6 — 8.